

NS wandeling Dwingelderveld

In de loop van de jaren zijn er NS-wandeltochten bijgekomen, maar ook (geruisloos) verdwenen. Een regelmaat die niet altijd afgedwongen werd door de asfaltering van het landschap. De afgedankte wandelingen zijn vaak nog prima te lopen. Ze hebben dan ook een plek gevonden op Wandelzoekpagina.

De routebeschrijving is niet altijd meer kloppend: de markering wordt niet meer onderhouden en herkenbare punten zijn wellicht verdwenen. Ook de informatie over bus en trein, openingstijden van horeca en adressen van organisaties kloppen wellicht niet meer. De beschrijving is namelijk letterlijk overgenomen.

Wandelzoekpagina, Wandelnet noch NS zijn verantwoordelijk voor de juistheid van de routebeschrijving.

Veel wandelplezier.

Inleiding

Het Wandelplatform-LAW heeft in samenwerking met de Nederlandse Spoorwegen een serie wandeltochten van station naar station samengesteld. Deze NS-wandeltochten volgen een gedeelte van een Lange-Afstand-Wandelpad (LAW). De tweedaagse wandeltocht Dwingelderveld gaat over een deel van het Drenthepad (streekpad 6, 262,5 km). Op de eerste dag neemt u vanaf station Hoogeveen de treintaxi of de bus naar Pesse, waar de wandeling begint. U maakt uitgebreid kennis met de Drentse heide. De route loopt langs de rand van de Kraloër en de Dwingelose heide, waarbij u de Davidsplassen en het Theehuys Anserdennen passeert. Na 15 km komt u in het dorp Ruinen, waar u kunt overnachten in hotel De Stobbe (tel. 0522-471224). Dit hotel, met zijn ongedwongen en vriendelijke sfeer, beschikt over een overdekt zwembad, sauna en zonedouche. U logeert in kamers met douche of bad. De prijs voor een tweepersoonskamer inclusief ontbijt is vanaf 90,00 p.n. (eenpersoonskamer vanaf 57,50 p.n.). Bij overnachting in dit hotel ontvangt u op vertoon van uw routebeschrijving een gratis lunchpakket voor de tweede dag.

De tweede dag is een flinke, maar afwisselende wandeling van 20 km. De route gaat opnieuw over de hei en door naaldbos. U passeert het bezoekerscentrum, de schaapskooi en de grafheuvels. Via het Terhorsterzand met zijn mooie jeneverbesstruiken eindigt deze tweedaagse wandeltocht bij station Beilen. Tijdens of vlak na natte periodes kan de route voor een gedeelte onder water staan. Laarzen of hoge wandelschoenen zijn dan absoluut noodzakelijk. Laat geen afval achter en houd de hond aan de lijn.

Routebeschrijving

De beschrijving van de route is in kleinere stukken opgedeeld. Deze stukjes worden

met geel-rode blokjes aangegeven. De tekst van de routebeschrijving wordt afgewisseld met korte achtergrondinformatie over bezienswaardigheden, natuur en landschap. Deze informatie is rood gedrukt en wordt met nummers aangeduid. De nummers in de tekst vindt u terug op het kaartje.

Markering van de route

Het Drenthepad is gemarkeerd met geel-rode verfstrepen of stickers van het streekpad utrecht. U treft de markeringen aan op hekwerken, verkeersborden, paaltjes en soms op bomen. De eerste dag vanaf Pesse naar het Drenthepad, de tweede dag vanaf Ruinen naar het Drenthepad en op de aftakroute naar station Beilen worden geel-rode markeringen met een NS-logo gebruikt. Er is met name op die punten gemarkeerd waar twijfel over de juiste route zou kunnen ontstaan: bij of vlak na splitsingen of kruisingen. *Waar routebeschrijving en markering verschillen blijft u zoveel mogelijk de markering volgen.* Tussentijdse veranderingen in het terrein worden op deze manier ondervangen.

De markering is op de volgende wijze aangebracht:

De markering van de route wordt onderhouden door vrijwilligers van het Nivon, werkgroep Wandelpaden Noord.

Horeca onderweg

Op het station van Hoogeveen kunt u van maandag t/m vrijdag van 07.00-15.00 uur terecht bij de Wizzl-winkel. In Pesse bevinden zich restaurant 't Trefpunt (dagelijks geopend vanaf 10.00 uur, wo gesloten), restaurant Wok Palace, dagelijks geopend vanaf 11.30 uur en lunch- en pannenkoekenboerderij Pesserhof, dagelijks open vanaf 09.30 uur. De eerste dag komt u onderweg langs het Theehuys Anserdennen, dat geopend is van april t/m oktober van woensdag t/m zondag vanaf 10.00 uur. (In juli en augustus ook op maandagmiddag en dinsdag geopend). Van november t/m maart open op zaterdag en zondag vanaf 10.00 uur. Aan het eind van de eerste dag vindt u in het centrum van Ruinen diverse horecagelegenheden.

Openbaar vervoer tussen station en wandeltocht

U kunt het startpunt van deze wandeling bereiken door vanaf station Hoogeveen de treintaxi of de bus naar Pesse te nemen. Wanneer u met de bus gaat, neemt u buslijn 32 (zondag lijn 232) van Connexion naar Meppel. Deze rijdt elk uur om '02 (zondag vanaf 11.02 uur). U stapt uit bij de bushalte Wok Palace aan het eind van het dorp, vlak voor het viaduct. Indien u met de treintaxi gaat, vraagt u aan de

chauffeur of u bij dezelfde bushalte afgezet kunt worden.

Beschrijving van de wandeltocht

Eerste dag: Pesse-Ruinen

Vanaf de bushalte 'Wok Palace' vervolgt u de Dorpsstraat / Beilerstraat richting restaurant Wok Palace. U passeert het restaurant en gaat linksaf onder het viaduct 'Eursinge' door. Meteen hierna bij ANWB-wegwijzer 7516 rechtsaf, een klinkerweg in de richting van Dwingeloo, Eursinge. Op een driesprong links aanhouden en op de volgende driesprong rechtsaf de Kraloërweg ingaan. Na circa 500 meter komt u bij een brug over de Ruiner Aa. Direct over de brug gaat u linksaf over het schouwpad langs het water. U blijft het schouwpad 1,5 km volgen tot u bij een fietspad en een houten brug met leuning komt. Hier schuin rechtsaf gaan, een zandweg. U volgt de zandweg en gaat het Dwingelderveld in.

(1) Nationaal Park Dwingelderveld

Het Nationaal Park Dwingelderveld vormt de kern van het karakteristieke Drentse esdorpenlandschap. Het is het grootste aaneengesloten vochtige heidegebied in West-Europa. Het bijzondere van dit gebied is de afwisseling van de bodemgesteldheid, waardoor een mozaïekpatroon van begroeiing ontstaat. Vochtige dopheide met vennen, droge heide, bossen en jeneverbesstruiken. Deze variatie is niet alleen aantrekkelijk voor de bezoeker van dit gebied, maar biedt ook allerlei dieren een gunstige leefomgeving.

Alle zijpaden negeren, tweemaal op een viersprong rechtdoor en wederom zijpaden negeren tot u na 2 km op een doorgaande asfaltweg komt, hier linksaf. Na circa 1,5 km komt u bij P-21278. Ga hier rechtdoor richting Dwingeloo, zandpad met fietspad. Het fietspad volgen tot een grote kruising met handwijzer bij P-21275. Hier linksaf richting de radiotelescoop. U bevindt zich nu op het geel-rood zonder NS-logo gemarkeerde Drenthepad.

(2) Radiotelescoop

Aan de rand van de Dwingelose Heide staat de grote radiotelescoop met een doorsnee van 25 meter die door de radiosterrenwacht gebruikt wordt voor waarnemingen in ons melkwegstelsel. Waarom de radiotelescoop niet meer gericht hoeft te worden op een specifiek deel van de ruimte, kunt u lezen op de informatieborden bij de telescoop.

Bij P-21367 rechtdoor gaan richting Uffelte (het Drenthepad dat hier links de hei opgaat negeren). Bij P-21274 gaat u wederom rechtdoor richting Uffelte. Waar het fietspad een bocht naar rechts maakt, gaat u linksaf langs een slagboom het bospad in, richting de vogelobservatiehut (op paaltje aangegeven). Bij het volgende paaltje met de aangegeven observatiehut houdt u rechts aan (u kunt hier ook even van de route afwijken om in de richting van de pijl de vogelobservatiehut te bezoeken).

(3) Davidsplassen en Drosteveen

De voedselarme plassen en venen in de heide, zoals de Davidsplassen en het Drosteveen, zijn zeer belangrijk voor planten en dieren. Vanuit de vogelkijkhut kunt u allerlei vogels zien zoals de pijlstaart (slanker en sierlijker dan de wilde eend en met verlengde staartpen) en de geoorde fuut. In sommige delen van het gebied dreigen enkele plassen en veentjes dicht te groeien door de instroom van voedselrijk water uit het aangrenzende landbouwgebied. Om dit proces tegen te gaan heeft Natuurmonumenten de Davidsplassen enkele jaren geleden uitgebaggerd.

Het slingerende bospad volgen tot een driesprong met een slagboom op het rechtdoor gaande pad. U gaat hier linksaf en vervolgt het pad door het bos

en vervolgens over de hei. Bij een Y-splitsing vlak voor een slagboom gaat u linksaf met een weiland aan uw rechterhand. Op een zessprong van bospaadjes (op de hoek van het weiland), houdt u rechts aan. Op een T-splitsing op de volgende hoek van het weiland, gaat u rechtsaf. U houdt het weiland aan uw rechterhand. U kruist een verhard fietspad (markering naar rechts negeren) en vervolgt het pad langs weilanden. U bevindt zich nu op het Drenthepad dat geel-rood zonder NSlogo is gemarkeerd. Op de splitsing met verkeersborden gaat u linksaf het bos in, zandweg. Dit pad volgen evenwijdig aan het asfaltfietspad tot het Theehuys Anserdennen.

(4) Anserdennen

In de Anserdennen worden boomgroepen van berk, eik en grove den afgewisseld met vennen en stukjes heide. Vroeger was dit ook stuifzandgebied, wat nog goed te zien is aan de vele 'bergjes' in het terrein. In de open delen zijn in de zomer regelmatig tapuiten of roodborsttapuiten te zien. Buizerd en havik broeden er, evenals de boompieper en boomleeuwerik. (In zeer natte perioden kan de route hier onder water staan; vraag in het Theehuys Anserdennen even naar de toestand van de 'rode route' richting Ruinen).

U volgt het fietspad en passeert het theehuis aan uw rechterhand. Voorbij het theehuis het fietspad verlaten en schuin rechts een zandweg opgaan. Zandweg volgen en alle zijpaden negeren. Na 300 meter, op een driesprong van zandwegen linksaf en bij de direct erop volgende splitsing rechtsaf, zandweg. Fietspad kruisen. (Het stroompje dat u passeert is de Leislout, kaarsrecht en dwars door het Dwingelderveld). U kruist wederom het fietspad. Na 50 meter, op de Y-splitsing rechtsaf het zeer brede zandpad op. Dit pad maakt een ruime bocht naar rechts en komt uit op een asfaltweg. Asfaltweg kruisen en het karrespoor tussen de akkers volgen. Na circa 200 meter gaat het Drenthepad naar links, maar u gaat nog ongeveer 1 km rechtdoor tot aan de asfaltweg met fietspad, (Anserweg).

(5) Ruiner Esch

Aan de bolronde vorm van de grond van de Ruiner Esch kunt u zien dat het een oude akker is. De landbouwgrond in het midden ligt iets hoger omdat daar al eeuwenlang schapenmest en heideplaggen zijn uitgestrooid om het bouwland vruchtbaar te houden. Van de oude indeling van de es in kleine akkers van hooguit 10 tot 12 meter breed is weinig meer te zien. Bij de ruilverkaveling Ruinen in de jaren tachtig zijn de kleine eigendommen uitgeruild. Een deel van de es kwam daarbij in handen van Natuurmonumenten die de kleinschaligheid heeft gehandhaafd en er op ouderwetse wijze granen verbouwt. Dit graangewas - mits onbespoten - biedt weer plaats aan verschillende akkeronkruiden zoals korenbloem, akkerviooltje en korensla. Voor patrijzen, kwartels en reeën vormen zulke ouderwetse akkers een welkome voedselbron.

Hier gaat u rechtdoor, een smalle asfaltweg, Armstraat. Op de kruising met een asfaltweg (ook Armstraat) rechtdoor een graspad opgaan. Op de volgende kruising met een asfaltweg rechtdoor langs slagboom, een graspad

op. U passeert een voetbalveld en loopt langs de rand van een nieuwbouwwijk. Aan het eind linksaf, een klinkerweg (Geuzinge). Zijwegen negeren en doorlopen tot het eind. Hier rechtsaf (Westerstraat). Na circa 50 meter vindt u aan uw rechterhand Hotel Restaurant De Stobbe.

(6) Ruinen

Ruinen is een oud dorp, dat uit de 12e eeuw stamt. In het midden de fraaie brink, waaraan de kerk is gelegen. De kerk is in 1423 gebouwd op de fundamenten van de oude, bij het klooster behorende kerk, welke door brand was verwoest. Verder ligt aan de brink - als gemeenschappelijk gebruiksveld vanouds een bindend element in de dorpsamenleving - het gemeentehuis, en is hier Bram de Ram te vinden, een in brons gegoten beeld van het symbool van Drenthe: het Drentse heideschaap.

Tweede dag: Ruinen-Beilen

Horeca onderweg

De tweede dag komt u langs het bezoekerscentrum Dwingelderveld, waar een automaat voor koffie en chocolademelk aanwezig is (van 1 april tot 1 oktober en schoolvakanties alle dagen geopend van 10.00-17.00 uur, overige maanden op maandag en dinsdag gesloten). Tussen de snelweg en het Terhorsterzand is een snackkraam vlak bij de route. Aan het eind van uw wandeling op de tweede dag vindt u 200 meter van station Beilen café-restaurant De Linde (zaterdag t/m maandag gesloten).

Vanuit Hotel Restaurant De Stobbe gaat u linksaf en blijft aan de linkerkant van de rijbaan. Bij de ANWB-wegwijzers 64283/1 en 1763/1 rechtdoor. U houdt de Brink aan uw rechterhand en gaat bij ANWB-wegwijzer 1763/2 linksaf de Smeestraat in. Eerstvolgende weg rechtsaf, Molenstraat. Aan het eind van de Molenstraat op de T-kruising linksaf, Engeland, een asfaltweggetje. U passeert de molen 'Zaandplatte' en gaat het fietspad op.

Het fietspad eindigt op een verharde weg (Benderse). Deze oversteken en rechtsaf het fietspad op. Bij P-21507 rechtdoor blijven gaan. Na 500 meter bij een bord 'Nationaal Park Dwingelderveld' negeert u een pad naar links met geel-rode markering (het Drenthepad richting Anserdennen). U bevindt zich nu op het Drenthepad (richting Dwingelose Heide) met geel-rode markering zonder NS-logo. U gaat rechtdoor langs het bezoekerscentrum Dwingelderveld (aan uw rechterhand).

(7) Bezoekerscentrum Dwingelderveld

Het bezoekerscentrum Dwingelderveld van de Vereniging Natuurmonumenten is zeker een bezoek waard. Het is ruim opgezet, er is een bibliotheek en tijdschriftenhoek en u kunt er koffie en chocolademelk uit een automaat kopen. In het centrum is een tentoonstelling te zien over het Nationaal Park Dwingelderveld. Verder zijn er diaserieën en videopresentaties over de natuur en wisselende tentoonstellingen (openingstijden zie horeca onderweg).

(8) Schaapskooi

Met een beetje geluk komt u in het Dwingelderveld de herder met zijn schaapskudde tegen. De kudde bestaat in het voorjaar uit ongeveer 500 en in de winter uit zo'n 300 raszuivere Drentse heideschape. De schape vertrekken vanaf half mei tot en met september rond 9.30 uur vanaf de schaapskooi en keren 's avonds om ongeveer 17.00 uur weer terug. De schaapskooi is vrij toegankelijk.

U vervolgt de weg langs een parkeerplaats tot P-23153 (van hieruit kunt u rechtsaf een bezoek brengen aan de schaapskooi). Vanaf de paddestoel gaat u rechtdoor de Dwingelose Heide op. U blijft het fietspad volgen tot aan de radiotelescoop. Bij de radiotelescoop en P-21367 gaat u rechtsaf. Bij P-21275 rechtdoor, Noordenveld. U passeert het Smitsveen, enkele grafheuvels en schaapskooi 'Achter 't Zaandv.

(9) Grafheuvels

Grafheuvels zijn in de prehistorie opgeworpen heuvels die fungeerden als collectieve begraafplaats. Vaak is een grafheuvel in meerdere perioden en meerdere malen gebruikt. Ze vertellen niet alleen iets over het dodenritueel en de materiële cultuur van de begravenen, maar ook iets over de omstandigheden ten tijde van het begraven. Zo is het heuveltje nabij Smitsveen ongeveer 3000 jaar geleden opgeworpen om de doden te begraven. Grafheuvels worden ook wel tumuli genoemd. Ze worden over het algemeen aangetroffen op de hogere zandgronden.

Bij P-21276 een asfaltweg kruisen en rechtdoor gaan. Na 350 meter vlak voor een veerooster linksaf langs een slagboom. Daarna het eerste pad rechts, door een zwaaihek een bospad opgaan. Op een kruising met een zandweg linksaf gaan. Op een volgende kruising gaat u rechtsaf tussen de (op keien aangegeven) percelen 40 en 41 door. Dit karrespoor steeds volgen. Twee keer op een viersprong rechtdoor. Het vlinderpad links negeren en een open veld 'Het Grote Veen' aan uw linkerhand houden en alsmaar rechtdoor tot het einde. Hier linksaf een veerooster over. Een asfaltweg oversteken en rechtdoor een zandweg op. Zijpaden negeren. Op een viersprong rechtdoor. U heeft het Zandveen aan uw linkerhand.

(10) Keileem

In het Dwingelderveld heeft de keileemafzetting in de ondergrond veel invloed op de waterhuishouding. Het regenwater kan slecht in de daaronder liggende zandgronden doordringen. Veel water vloeit over de keileemlaag af naar lager gelegen gebieden, waar het als kwelwater weer aan de oppervlakte komt. Door deze slechte afwatering zijn veel plassen en vennen ontstaan, zoals het Grote Veen en het Zandveen. Vooral de vennen in de stuifzandgebieden hebben een zeer rijke en zeldzame vegetatie.

Aan het eind op een T-splitsing met een picknicktafel het fietspad oversteken en linksaf gaan, een brede zandweg. U volgt de zandweg en neemt na circa 100 meter het eerste pad rechtsaf. Drie zijpaden van links negeren. Op een T-splitsing met bank linksaf en direct daarna met een bocht

naar rechts langs de Reigersplas en het Karreveen. Na 300 meter bij een klaphek en een bordje 'begrazingsgebied' de zandweg met een bocht naar rechts volgen en daarna de eerste weg linksaf.

Gedurende 1 km de zandweg volgen en zijwegen rechts negeren. Daarna tussen de percelen 109 en 115 (slecht zichtbaar door de struiken) rechtsaf. (U verlaat hier het Drenthepad; tot aan station Beilen is de route voorzien van geel-rode markeringen met een NS-logo.) Bij een kruising rechtdoor het fietspad op. Bij P-23235 linksaf en het fietspad volgen tot P-23860. Hier gaat u rechtsaf, via een asfaltweg over de snelweg heen (links beneden is een snackkraam). Na een bocht slaat u linksaf, een klinkerweg in.

(11) Terhorster Zand

Terhorster Zand is een betrekkelijk klein reservaat, waar adders zich goed thuis voelen. Het unieke van dit gebied is de enorme afwisseling. Hoogtes, laagtes, bos, heide, vennen, hoogveen. U vindt er zelfs stuifzand bekroond met prachtige jeneverbesstruwelen. Deze ontstonden toen de schaapskudden langzamerhand werden opgeheven. De aanvankelijk in het open zand tot kieming gekomen jeneverbessen konden niet langer door de schapen opgevreten worden. Het Terhorsterzand doet door de vele verschillende soorten, vormen en afmetingen van de jeneverbesstruiken aan een natuurlijk pinetum denken.

De klinkerweg gaat over in een zandweg door het Terhorsterzand. De eerste weg linksaf via een hek het Terhorsterzand in en op driesprong rechts aanhouden. U loopt nu rechtdoor tot een fietspad met een zandweg ernaast. De zandweg volgen. Waar het fietspad en de zandweg uit elkaar gaan, volgt u het fietspad met een bocht naar links. Na 1 km bij P-23861 linksaf een asfaltweg op richting Beilen en bij P-23862 schuin rechtdoor een fietspad op.

Na 1 km gaat u via een houten fietsbrug een weg over. U blijft het fietspad volgen met een kanaal aan uw rechterhand. Na 150 meter rechtsaf een houten brug overgaan. U gaat rechtsaf en meteen linksaf een woonerf in. Loop min of meer rechtdoor. Op een T-splitsing voor huisnummer 5/7/9/11 linksaf. Aan het eind weer linksaf, De Stroom. Direct daarna rechtsaf een houten brug overgaan en een klinkerpad volgen. Aan het einde van het pad, bij een zandbak, linksaf een klinkerweg op. Op een T-splitsing rechtsaf ('t Spiek). U komt uit op een asfaltweg. Hier linksaf en de eerste weg rechts, Edisonweg. Aan het eind houdt u links aan en ziet u het station van Beilen. (Wanneer u vanaf het station 200 meter verder loopt, parallel aan het spoor, bereikt u café restaurant De Linde.)

Tot slot...

Wandelplatform-LAW

Op deze wandeling heeft u kennis gemaakt met een stukje Lange-Afstand-Wandelpad (LAW). In ons land zijn ruim 35 LAW's, in lengte variërend van 80 tot 400 km, beschreven en gemarkeerd. Alle activiteiten op het gebied van LAW's in

Nederland worden gecoördineerd door het Wandelplatform-LAW (zie ook www.wandelnet.nl). Bovendien behartigt het platform de belangen van alle recreatieve wandelaars in Nederland. Binnen deze stichting werken zestien organisaties samen. Wilt u meer informatie over LAW's of heeft u opmerkingen over deze wandeltocht, schrijft u dan naar: Wandelplatform-LAW, Postbus 846, 3800 AV Amersfoort of slaw@wandelnet.nl.

NS-wandeltochten

De serie NS-wandeltochten bestaat uit 46 wandelingen, verspreid over Nederland, waaronder ook een aantal tweedaagse tochten. De onderstaande lijst geeft u een indruk van de mogelijkheden in Noord- en Oost-Nederland, wijzigingen voorbehouden. Meer informatie over deze en andere wandelingen vindt u in Er-op-Uit!, te koop aan een NS-loket.

dagtochten Noord-Nederland	beginstation	lengte
Tjamsweer	Loppersum	16 km
tweedaagse tochten	beginstation	lengte
De Wieden	Steenwijk	15 + 20 km
dagtochten Oost-Nederland	beginstation	lengte
Belmonte	Ede-Wageningen	11/15 km
Holterberg	Nijverdal	14 km
Houtmars	Ommen	15/19 km

uitgave augustus 2007